

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

J. V. CHRISTENSEN

TIDER OG SKIKKELSER

I MIDTSJÆLLANDS

HISTORIE

(VI)

SÆRTRYK AF RINGSTED FOLKETIDENDE

RINGSTED
FOLKETIDENDES BOGTRYKKERI
1922

TRÆK AF HERLUFMAGLE SOGNS HISTORIE.

Et Egnsskel.

Herlufmagle danner Skellet mellem Syd- og Midtsjælland. Og det er naturligt, at Hovedvejen er kommet til at gaa herigennem, og at allerede Christian den Anden har lagt en Kro her.

Nord herfor aabner Landet sig, medens mod Syd Sydsjællands Skovnatur er den fremherskende. Fensmark er typisk sydsjællandsk. Maaske er det ogsaa Chr. Winthers Digte, der gør, at det synes os saa.

Hvor Fensmark hæver sit Kirketelt med den røde Top mod Sky og smiler over til Gisselfeld og til Vester-Egede By

Midtsjælland er mere aabent for alle Vinde.

Og naar vi fra Herlufmagle kører mod Nord, naa'r vi ved Buske Højdepunktet — et Parti af den Aas, der maaske har været med til at give Tybjerg Herred Navn. Heroppe fra Buske ser vi langt ind i Midtsjælland.

Her kan vi tænke os, at vore første Forfædre, kommende Sydøstfra, har gjort Holdt og orienteret sig.

Vor udmærkede Forsker af Oldtidsbebyggelsen, H. V. Clausen, har jo nemlig fastslaaet, at Sjællands Bebyggelse har foregaaet stødvis, bygdevis.

Visse store Omraader af Skovlysninger og stenfyldte Marker har givet Plads for den første Bebyggelse.

Midtsjællandsbygden strækker sig fra Herlufmagle i Syd til det tætte Skovbælte omkring Skjoldenæsholm, dette Skovbælte, der rummer Sjællands højeste Punkt.

Den sydligste Del af Midtsjællandsbygden gennemstrømmes af Susaaen, Sjællands største Aa, langs hvis Bredder vore ældste Forfædre tidligt har fæstet Bo, om end de efter alt at dømme med Forkærlighed har valgt de bedste Jorder først.

Høvdingen Helge.

Her i Nærheden af den nuv. By Herlufmagle har Høvdingen Helge rejst sin træbygte Storgaard i Tider, for hvilke vi ikke véd Tal. Her har hans Trælle og Oxer i Forening dyrket Jorden. Her er den første sparsomme Sæd spiret af stenstrøet Fællede. Og da han døde, har hans Ætlinge delt hans efterladte Gods — hans »Lev« — og deraf er Navnet Helgelev, saaledes som Navnet Herlufmagle skrives i de ældste Middelalderdokumenter — opstaaet.

Helgelev er senere gennem Tiderne blevet afslebet til Hellelev. Siden, da Navnet Herluf

Trolle gav Herlufsholm Navn, har Omdannelsen fundet Sted. Og det større Helgelev har faaet Navnet Herlufmagle, det mindre Navnet Herluf lille.

Men længe før dette skete, har nye Omdannelser fundet Sted.

De Folk, der dannede Sambøet Helgelev, er efterhaanden blevet for talrige til at finde Plads indenfor Omraadet.

En Nybygd fik Navnet Helgelev lille — senere Hellelille, nu Herluf lille —, en anden, der fik Navn af den første Nybygger mod Vest, kom til at hedde Ravnstorp. Det blev langt senere i Tiden til Ravnstrup og en skønne Dag i Middelalderen blev Ravnstrup til en Borg (herom siden).

Mens Aarhundrederne synker ned i Tidens uendelige Hav, lever Slægterne deres Liv.

»Slægt skal følge Slægters Gang —«. Og fra det mægtige Dyb, der har slugt Folkemillioner Led for Led, stiger der af og til

en stille Røst fra en Sten, der er rejst paa en Høj over en afdød Stormand.

Nu staar der et stille »Hvil i Fred« paa vore Gravstene. En anden Tid har set lange svulstige Indskrifter paa Gravstenene.

Runernes Hilsen.

Men de ældste Gravsten, Runestene, taler kort og fyndigt.

I Aaret 1762 fandt man i Sandby Kirke, nordligst i Tybjerg Herred en Runesten, hvis Indskrift lød:

Askel satte denne Sten
 efter sin Broder Tofa
 en meget brav Svend.

Kun to Navne! Askel og Tofa, det sidste vistnok det samme som det endnu kendte Thue, det første det samme som Eskild, et Navn, som vi møder Gang paa Gang i vore gamle Navne: Eskildstrup i Ringsted Herred og to Eskildstrupper i Sorøegnen.

To Brødre, hvoraf den sidstlevende hædrer den først afdøde med Betegnelsen: en brav Svend.

Det taler smukt om en god menneskelig Følelse, der altsaa har levet tidligt i vort Folk.

Men sammesteds — i Sandby Kirke — fandt man 1828 endnu en Runesten, der efter sit Findested hører til Susaa-Afsnittet. Stenen var kun et Brudstykke, den var indsat i Muren som sideordnet med andre anvendte Kampesten. Og den kan være kommet langvejs fra. Direktør Mackeprang har paavist en Stribe af Kirkebygninger, der strakte sig fra Faxeegnen helt ind mod Sorø—Ringsted, og som alle i deres første Form er opført af Faxekalk. Et Vidnesbyrd om, at man ikke for et lille Tusind Aar siden veg tilbage for store Anstrengelser, naar det gjaldt om at bygge Gudshuse.

Den stykrede Runesten, man fandt i Sandby Kirke 1828, og som vel havde siddet i Kirken i

6—700 Aar, havde følgende Indskrift:

Sølvre rejste denne Sten i Spalkløse efter sin Fader Susur og gjorde denne Bro efter sin Broder Torils. Altid vil dette evigt levende Vidnesbyrd være sandt, som Sølvre gjorde.

Om denne Sten er der Grund til at tro, at den har staaet i Herlufmagle Sogn i ældgammel Tid.

Der findes nemlig ingen anden By i denne Del af Sjælland, hvis Navn kan minde om Spalkløse, end Spragelse. Spragelses gamle Navn er Sprakløse. Lydligheden er betydelig.

Og vi staar da overfor tre Mænds (eller maaske to Mænds og en Kvindes) Eftermæle, tre Mennesker, hvis Livsgerning har været knyttet til denne Del af vort Lad.

Sølvre hædrer sin Fader, Susur, fordi det er Faderen — det er den skønne nordiske Slægtsærbødhed. Men hun (han) hædrer sin Broder Torils ved et Kul-

turværk — Sø l v e bygger
B r o.

Runestenen, der staar ved Fjenneslev Kirke, fortæller ogsaa om en Mand, S a s u r, der byggede Bro, og man véd, hvor den Bro er.

Hvor Sø l v e s Bro er, véd vi ikke. Men det har været Daad at bygge Broen. Og Broer har der været Brug for netop i Omegnen af Spragelse med de mange Moser, der var langt vandrigere, før Kanalen kom.

Saaledes træder da Tybjerg Herreds og — muligvis — Herlufmagle Omraades gamle Indbyggere os i Møde, som Mennesker, der hædrede deres bortgangne Slægtninge som Mennesker, der var med i Kulturarbejdet.

Men siden bliver der en lang Pause, hvor man intet hører om de bofaste Mænd i Herlufmagle Sogn.

— — —

Ordet Sogn er et ældgammelt oldnordisk Ord, og Sognedelingen

er derfor ældgammel, muligvis ældre end den ældste kristne Tid.

Men om Folkene, der levede her, er der dyb Stilhed.

Men tier Folket, saa taler Stederne. Vi har hørt om Landsbynavnene. Men hver Plet — bogstavelig talt — af Danmarks Jord har Navne.

Hver Landsbys Mark var i Fællesskabets Tid delt i tre Vange, henholdsvis besaaet med Rug, med Byg eller Havre eller udlagt med Græs. Herlufmagle Sogns Byer er:

Hjulebæk med Vangene: Vesterhøfd, Bøgeskovsmarken og Lillemarken.

Herlufmagle: Hestehave, Toftebjerg og Hovedskovsmarken.

Herlufflille (skrevet Hellelille). Nørremarken, Østermarken, Lillemarken.

Gjelsted: Kirkehøjsmarken, Stenskovsmarken (tredje ulæseligt).

Torpe: Østermarken, Sønderkirkemarken og Nørremarken.

Spragelse: Storebjergmarken, Skovmarken og Højestensmarken.

Den gamle Herlufmagle By har ligget noget østligere; Forskydning har fundet Sted med Landevejens Anlæggelse.

Byen har vistnok som Herredets største Landsby nydt Anseelse.

Christian den Anden bestemmer saaledes, at der skal være Domhus for Tidebjerg Herred i Helloff — paa denne mærkelige Maade staves Navnet for 400 Aar siden.

Men om Usikkerheden i Stavemaaden i den Tid faar man iøvrigt et klart Indtryk, naar man ser, at samme Konge bestemmer, at der mellem Ringsted og Næstved skal være Kro i Helløfwemagle.

Hvem ejede Herlufmagle?

Om Byens Størrelse faar man et godt Begreb ved Opmaalingen og Boniteringen i 1682, da den tæller 22 Gaarde, alle liggende i

Byen, dertil Præstegaarden, 3 jordbrugende Husmænd og 14 jordløse Husmænd, et for den Tid enestaaende stort Tal. Endelig var et lille Stykke Jord tillagt Vrangstrup Kirke.

Et Stykke Jord var her som i saa mange andre Byer udlagt til Byens Tyr — Datidens Grundlag for en Tyreforening.

Mere mærkeligt er det, at der i Herlufmagle i 1600-Aarene fandtes et *Gildehus*, svarende til Nutidens Forsamlingshus, et Sted, hvor Byens Folk samledes til festligt Samvær. Det har rimeligvis været nødvendigt at have et saadant, fordi Byen var saa stor.

Vi har Navnene paa de Bønder, der 1682 sad til Huse i Herlufmagle By. Men det er tildels de samme Navne, man kender den Dag, de ender paa »sen« alle sammen.

Ejerforholdet var mærkeligt. Den store By var delt mellem en Mængde forskellige Ejere; i 1682 saaledes følgende Ejere:

- 7 Gaarde ejedes af Kammerjun-
ker v. Knuth.
- 4 — ejedes af Biskoppen i
København.
- 2 — ejedes af Holmegaard.
- 2 — var Ryttergods.
- 1 — laa til Ravnstrupgaard.
- 1 — laa til Snedingegaard.
1. — ejedes af en Magister
Bram.
- 1 — ejedes af Roskilde
Domkirke.
- 1 — ejedes af kgl. Bonde.
- 1 — laa til Kirken (Annex-
bonde).
- 1 — tilhørte Præsten Mag.
Ludvig.
- 1 — brugtes af And. Han-
sen Degn.

Den Vrangstrup Kirke tilhøren-
de Jord brugtes af en Husmand.

6 af Byens Husmænd hørte un-
der Tybjerggaard, 2 Næsbyholm,
1 Præstegaarden osv.

Tilnavn — Kendingsnavn.

Der var tre Rasmusser i
Herlufmagle paa den Tid, og det

har knebet med at kende dem fra hinanden.

Der var Rasmus Hansen Skomager og Rasmus Hansen Fynbo og saa var der Rasmus Rasmussen.

Rasmus Hansen Fynbo var sikkert født i Byen og saaledes Sjællænder; thi vi véd, at i 1664 var der en Hans Rasmussen Fynbo i Herlufmagle, og hans Søn har beholdt Fynbonavnet som Kendingsnavn.

Indehaveren af Gaard Nr. 1 i Herlufmagle hed i 1682 Rasmus Skomager. Og hos ham begyndte den 24. August 1682 Landmaalingen i Herlufmagle Sogn, Landmaaløren hed Jens Høy.

Og han sammen med sine Medhjælpere og to Mænd fra Byen gik da ud over Markerne for at opmaale hver Mands Jordstykke.

Jens Høy og hans Medhjælpere, der skulde maale Herlufmagle op, gik først ud i Hovedskovsvangen, og her viser det sig, at Rasmus Skomager har Jord i

- 1) Smedeageraasen,
- 2) Sønderhave-Aasen (hvis første Ager iøvrigt var udlagt til Byens Tyr),
- 3) Vejrehornet (?).

Derimod har han ingen Agre i Sletteskovs- eller Øxebjergs-Aasen, men i

- 4) Hesselveds-Aasen,
- 5) og 6) Søskovs-Aasen (paa 2 Steder),
- 7) og 8) i Hovedskovs-Aasen (paa 2 Steder),
- 9) i Borrevolds-Aasen v. Ravnstrup Sø (en anden Del af denne Aas hedder »Borrevold ved Stengærdet«.)
- 10) i Hedager-Aasen, et vidtstrakt Omraade, der har talt ikke mindre end 99 Agre. Modsætningsvis har Hede-krogs-Aasen kun 4 Agre;
- 11) i Tjørnsagre-Aasen
- 12), 13) og 14) i Ovre-Røyle-Aas (tre Steder),
- 15) og 16) i »Bofboms«-Aas (2 Steder); Aasen havde ialt 117 Agre.

Paa lignende Vis har hver af

Bymændene i hver Vang haft et lignende Antal Jordstykker at dyrke. Det vil sige, at hver af Herlufmagles 17 Bønder har haft sin Jord fordelt paa 40—50 Steder i Bymarken.

Et ordentligt Optog har det været, naar de 17 drog af By med O!dermanden i Spidsen for at dyrke Jorden med de tunge Hjulpløve.

Udskiftningen.

Omkring 100 Aar efter den store Matrikulering løstes Stavnsbaandet og faa Aar efter skete det højst betydningsfulde, at hver Bonde fik sin egen Jord at bruge — U d s k i f t n i n g e n fandt Sted, og mange maatte flytte ud paa Udmarkerne.

Den første By, der udskiftedes i Herlufmagle Sogn, var T o r p e. Det var Tybjerggaards berømte Ejer, T y g e R o t h e, der 1784 begærede dette. De fem Gaardmænd, der fik deres Gaardes Tiliggende samlet, var:

Anders Knudsen	ca. 80 Tdr. L.
Niels Rasmussen	ca. 85 Tdr. L.
S. Christophersen	ca. 82 Tdr. L.
Rasmus Jensen	ca. 84 Tdr. L.
Hans Jørgensen	ca. 84 Tdr. L.

Udskiftningen af Herlufmagle By synes at være foregaaet noget senere, men dog at være fuldendt 1808. Paa den Tid talte Byen 68 bosiddende jordbrugende Familiefædre, hvilket er nøjagtig det dobbelte Tal mod 1682, da der kun var 34 Familiefædre i Herlufmagle By.

Omkring ved den Tid er de to nyere Herregaarde i Sognet — Frederikseg og Viborggaarden — opstaaede. Den første er vistnok oprettet af en Major Bretteville, den anden af en Doktor Hammer, der omkring 1800 ejede Jord forskellige Steder i Herlufmagle Bymark.

Vordingborg Amts Bønder,

til hvilke Bønderne i Tybjerg Herred hørte, var allerede før Bondefrigørelsen kendte for ikke at være saa ringe i deres Næring.

Den berømte Skildrer af Danmark for ca. halvandet Hundrede Aar siden, Præsten Erik Pontoppidan, skriver i 1767, at Bønderne i disse Egne have god Næring af Fæavl eller allehaande ædelige Creaturers samt unge Hestes Tiltræk, særdeles i Vordingborg Amt, hvor Bønderne overgaar de fleste af deres Stand i Formue.

Dette gjaldt dog vistnok særlig Bønderne i den sydligste Del, hvor ogsaa Frugt- og Humleavl spillede en Rolle.

Det viede Sted, den onde Aare og det gamle Ravnstrup.

»Det viede Sted?«

Navnet **V i b o r g g a a r d e n** henleder Opmærksomheden paa et af de gamle Navne i Herlufmagle Vange. I Byens Fælled laa i 1682 en Aas kaldet **V i b o r r e t y k k e n** (»Tykke« betyder »Skov«). Navnet Viborg »kender«

vi jo fra den jyske Købstad Oprindelsen til, idet det gamle Navn er Vibjerg, det viede eller hellige Sted. Om Navnet Viborgtykken har Hentydning til et saadant gammelt Sted for hedensk Gudsdyrkelse skal lades usagt. Det er maaske ikke helt udelukket.

De gamle Agernavne paa Herlufmagle Bymarker frembyder ellers ikke mange Særegenheder. I det foranstaaende er anført en Del af disse Navne.

»Den onde Aare«.

Det mest ejendommelige Navn er knyttet til Torpe Bymark, hvor det nordlige lavtliggende Omraade kaldtes »den onde Aare«; den strakte sig fra den sydøstlige Del af Torpe Bymark, gik mod Nord til Tybjerg Skel, bøjede derefter mod Vest, hvor den udvidede sig til Viermosen. I det samme Afsnit laa ogsaa Torpe Løng og Bagløngen ind mod Orup Mark — Navne, der minder om tidligere Tidens Lyngvæxt i hine Egne. Om Hedager

og H e d e k r o g e n, der laa vestligst i Herlufmagle Bymark, har Tilknytning i samme Retning skal lades usagt.

Paa Ravnstrup Hovmark S. V. for Gaarden laa (Kortet 1808) en Række Skifter, der synes at tyde paa et vidtdrevet Aalefiskeri. Her laa:

Aalehøjsmarken,
Aalehøjs-Engen,
Aalekisten,
Sorte Mose.

Koldinghusmarken er et uforklarligt Navn.

Endelig laa N. f. N y g a a r d e nogle Agerskifter kaldet T i n g s t y k k e r n e, der muligvis skal sættes i Forbindelse med et ældre Tingsted, som har været holdt under aaben Himmel, indtil Herredstingene som Følge af deres ofte urolige Karakter blev flyttet i Hus (fra gammel Tid havde de været holdt under aaben Himmel). Landevejsbroen benævnes endnu T i n g b r o e n.

De næststørste af Sognets Byer var G e l s t e d, der i 1682 havde

12 Gaarde, og Spragelse, der havde 8 Gaarde.

Ravnstrup.

Tybjerg Herreds to ældste Herregaarde er Tybjerggaard og Ravnstrup. Og der knytter sig megen Historie til dem begge. Begge Borge er opstaaet i Middelalderens urolige Tider. Men medens Tybjerggaard er ombygget for ca. 150 Aar siden, er Ravnstrup en Middelalderborg, hvis svære røde Mure selv uden omgivende Grave har været i Stand til at modstaa et Anløb.

Dens Oprindelse er den Tid i Danmarks Historie, som Digteren har skildret saaledes:

»Ræven i Skoven
og Ulven paa Hede,
Herrer vi havde af Himmelens
Vrede,
for Tyskerne reves om Dan-
mark —«

Ulven paa Hede var den kul-
lede Greve, Ræven i Skoven var
Johan den Milde, en oplagt Ræve-

pels, der snød sin godtroende og uduelige danske Halvbroder, Christoffer d. Anden, Sjælland og Lolland fra.

Omtrent paa den Tid er det nuværende Ravnstrup blevet bygget.

Et ældre Ravnstrup?

Men det er muligt, at der har været et ældre Ravnstrup. I Matriklen af 1682 nævnes som anført en Aas, der hedder Borgevold ved Ravnstrup Sø. Og paa Kortet fra 1799, som er udarbejdet paa Universitetets Foranledning med den da forestaaende Udskiftning af Universitetsgods for Øje, findes Angivelsen Borgevold paa den Plads, hvor Ravnstrup Hovmark danner en skarp Vinkel, ca. 1000 Al. N. V. for Luderup Sø.

Jeg véd ikke, om dette Navn endnu er bevaret, eller om der nogensinde er fundet Levninger af Murværk paa dette Sted. Sandsynligvis har den gamle Ravnstrup Landsby ligget paa dette Sted. Men siden har den ny

store Gaard og Borg opslugt Byen. Og den ældste Borg er muligvis gaaet til Grunde under en af de Hærgninger, som Sjælland maatte udstaa efter Valdemars-tiden. Vi behøver jo blot at mindes det vældige Slag, der paa Christoffer den Førstes Tid stod ved Næstved mellem det kongetro sjællandske Bondeopbud og Roskilde Bispestols Hjælpere med Rügen-Fyrsten Jarimar den Anden i Spidsen. Hvidtfeldt angiver i sin Krønike Tallet paa de Faldne til 10,000. Selv om det er overdrevet, har Nederlaget betydet en stærk Udtynding i Bondebefolkningen. Og man kan være forvissat om, at de nærmest. Egne har maattet føle de Sejrendes Vælde.

Og ca. 100 Aar senere — den 26. August 1343 — slog de holstenske Grever en sjællandsk Hær ved Fladsaa Mølle i Nærheden af Næstelsø.

Herremænd og Pokalsvingere paa Ravnstrup.

Ravnstrup har antagelig været det faste Punkt i Tybjerg Herred. I Skelby Mose skal der have været en ældre Borg, en **K u r b o r g**, et Vagtsted og Tilholdssted for Flygtninge i Urotider.

Daa.

Den første Herremand, hvis Navn vi træffer paa Ravnstrup, er Esbern Pedersen Krumpen. Men ellers er det den gamle Stormandsslægt **D a a**, der præger Ravnstrups Historie. Det er netop i disse Aar 500 Aar siden, at **Daa**-Navnet holdt sit Indtog her. **D o r e t e N i e l s S k a v e s** sad Enke og ægtede **C l a u s D a a**. Der knytter sig ingen berømmelige Handlinger til Daaslægten. Det var en Herremandsslægt, der nød Livet og drak af Dunken, til Tider tog Del i krigerske og politiske Anliggender, men uden større Virkning.

Der gaar mange Sagn om Ravnstrup, men intet om Mod og Tapperhed. Borgen med fire ottekantede Taarne har da nok snart staaet som en Trusel for det omgivende Folk, ikke som et Skærm.

De drak godt.

Dorettes Sønneson, Claus, var en Vildmand og Vindhav. Og da han en Gang, mens han var i Kongens Tjeneste som Page, lavede Gade- og Værtshusspektakler i København, idømte Kongen — Christian den Anden — hans Fader, Oluf Daa, saa haard en Bod (400 Lod Sølv), at den Gamle var ved at tabe Vejret.

Carl Bernhard har digtet rørende og tragisk om den Skæbne, der mødte Oluf Daa's Enke, idet hun — naturligvis uden at vide det — trolovede sig med sin Søn. Heldigvis passer dette ikke.

Kanniken Jep Heye.

Sønnen — Claus — tabte ikke sit Humør. 1550 — i den danske

Adels højeste Glanstid — var der et Gilde paa Ravnstrup, i hvilket bl. a. Roskilde-Kanniken Jep Heye deltog. Og Claus Daa drak sin Gæst saa dundrende til i Mjød og Brændevin, at Kanniken, skønt han i Kuld, Storm og Regn blev kørt til Roskilde, endnu ved Ankomsten dertil var saa drukken, at alle Stadens Klokkers Lyd ikke kunde vække ham.

Da Oldermændene fik Tugtelse.

Sønnen Oluf slægtede Forgængerne paa. Da han som ung (1563) var Gæst hos Lensmanden paa Bergenhus sammen med Byens Oldermænd, pryglede han dem med sit Sværd og trak de ældre Herrer i Skægget.

Navnene Oluf og Claus skifter i Slægten i dens Velmagtstid. Den tredie Claus Daa blev Rigsadmiral i 30 Aars Krigen uden nogensinde at have traadt en Skibsplanke. Det gik ogsaa derefter. Forøvrigt var han en Mand, der forstod at forøge sit eget Pund.

Kraften sat til!

Men med hans Søn Christian forsvinder Slægten fra Ravnstrup. Den mest berømte eller berygtede af Claus Daa's Sønner var Valdemar Daa til Borreby, om hvis vanvittige Guldmageri H. C. Andersen har digtet sin stemningsfulde Fantasi: »Vinden fortæller om Valdemar Daa og hans Døtre«. Valdemar Daa satte Borreby til og Christian Daa satte Ravnstrup til. 1673 døde han i Fattigdom.

Den 14-aarige Arving.

Men en ny Roman slynger sig nu ind om Ravnstrup. Da Christian Daa døde 1673, var Ravnstrup Gods splittet og pantsat. Manden, der samlede det paany, var Anders Jespersen Engberg, siden von E., en dygtig og dreven Præstesøn fra Stubbekøbing, der havde levet sin Barn-dom her paa Egnen som Skoledreng paa Herlufsholm. Han var en af Christian den Femtes Yndlinge og en Mand med mange

Penge. Han døde 1690, og hans 13-aarige Datter, der paa den Tid opholdt sig i Paris hos sin Morbroder, Gesandten Meiercrone, blev nu Arving til Ravnstrup. I det danske Gesandtskab var paa den Tid Dr. Hektor Gotfred Masius Legationspræst. Han forstod sig ikke alene paa de himmelske Ting. Han ægtede den lille Godsejerdatter fra Ravnstrup og fik dermed det store Gods som Medgift. Allerede som 14-aarig — saaledes tillod den Tid det — fødte hun en Søn. Siden døde hun i Barselseng. Og Dr. Gotfred ægtede atter med Held en rig Købmandsenke fra Kalundborg. Sit Jordegods formerede han saaledes at han ved sin Død ejede Godserne Fuglebjerg, Førslev, Gunderslev og Ravnstrup. Han er Stamfader til Slægten v.d. Maase.

Spøgelserne paa Ravnstrup.

Man har af det Foregaaende set, at Ravnstrups Historie rum-

mer et rigt Stof til Folkedigtning.

Og i alle Haandbøger staar der da ogsaa, at der er mange Spøgelsehistorier om Ravnstrup.

De gamle Gaarde og de gamle Kirker var Spøgelsernes Tilholdssted i svundne Tider.

Saa tidligt som i Aaret 1760 véd man, at det har været galt.

Landsdommer Hoffmann, der ejede Gaarden for ca. 170 Aar siden, havde hørt om en Skat, som skulde være nedgravet under ét af Borgens fire Taarne. Og han tog sig da for at nedrive alle Taarnene for at finde Skatten. Men for hvert Taarn, der faldt, spøgede det værre og værre paa Ravnstrup. Da der kun var ét Taarn tilbage, kunde han ikke bjerge sig mere. Saa solgte han Herligheden til Eggert Chrf. Knuth (1760), og derfor blev det fjerde og sidste Taarn bevaret.

(Nogle paastaar ganske vist, at der kun har været ét Hjørnetaarn, men vel et Par forsvundne Porttaarne.)

Det indmurede Skelet.

Men noget galt paa Færde har der været paa Ravnstrup.

For i 50'erne i forrige Hundredaar blev der udgivet en Skildring af danske Herregaarde, forfattet af en Mand, der hed T. Becker. Og han har — fortæller han i en Bog — ogsaa gæstet Ravnstrup. Det maa have været i Godsejer G. J. R. Grüners Tid.

Godsejeren fortæller efter Aftensbordet sin Gæst Historien, der gaar om Spøgeriet paa Borgen.

Et gammelt Værelse med afblegede Tapeter, der bevægede sig i Mørket, var det særlig galt med.

Paa den lange Gang i øverste Etage var der ved enhver Lejlighed Pusleri. En Aften var der set en Række Skikkelser med flagrende Haar. (Dette viste sig dog at være Pigernes Hør-Tøne, der bevægedes af Vinden.)

I en Vinduesfordybning var fundet indmuret et Skelet. Efter Stillingen at dømme var Mennesket blevet levende indmuret.

Sagnet fortalte, at den indmurede Mand skulde have været en Spion.

Da efter den ødelæggende Svenskekrig Frederik den Tredie vilde indføre Enevælden, forsamlede der sig en Del Herremænd til Raadslagning paa Ravnstrup. En Mand af Kongens Parti overværede Forhandlingen skjult i Kaminen, han blev imidlertid opdaget og dræbt paa Stedet, Liget skjult til dets Indemuring kunde finde Sted.

Beretningen er ganske usandsynlig og i ingen Maade historisk afhjemlet.

Ravnstrups Ejer paa den Tid var den forgældede Christian Daa, der næppe drev Politik.

Men — der er dog det Ejendommelige ved hele Sagen, at en Daa, nemlig O l u f D a a til Holmegaard i Fensmark Sogn (der var Halvbroder til Christian Daa) var en af de hidsigste Modstandere mod de kongelige Planer om Enevælde.

Denne Oluf Daa hørte til den

Ulfeldtske Kreds og opponerede kraftigt mod Kongen. Ved en Lejlighed skrev han endogsaa til ham: »Tag Dig i Agt, Perikles, Du hersker over frie Folk og har at gøre med Atheniensere.«

Men hans hele Historie gør det usandsynligt, at der har været nogen Tilknytning mellem ham og Halvbroderen paa Ravnstrup.

Da Forfatteren T. Becker den Aften, han gæstede Ravnstrup, begav sig op paa sit Værelse, fulgte hans Vært ham op.

— Der staar Manden, sagde Godsejeren.

— Hvilken? spurgte Forfatteren.

— Den Indmurede!

Muren havde en Tykkelse, saa tre Mand kunde begravnes i den. Nu blev Becker kaad og udbrød:

— Kuk en Gang, hvor Du er!

Han fortæller: Der skete intet, men da vi kom op til mit Værelse, hørte vi en Lyd, som der kastedes Hagl eller Smaasten ned paa os. Der var intet at se, men Jomfruen paa Gaarden havde hørt noget lignende.

Ser man det! Noget Spiritisteri har der altsaa været paa Ravnstrup saa sent som i 50'erne i forrige Hundredaar.

Men nu har Ravnstrup jævnlige skiftet Ejere, er blevet ombygget og moderniseret. Og nu er alle de gamle Spøgelse flygtede.

